

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Батанова Людмила Олександрівна СТАН МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	240
Іванченко Едуард Пилипович ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ МИТНОГО ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ	241
Івасюк Ігор Георгійович ДЕЯКІ ЗАХОДИ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	244
Коваль Наталія Олексіївна ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЕКСПОРТНОГО КОНТРОЛЮ	246
Козарійчук Дмитро Васильович ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....	248
Панчук Анна Олександрівна ЩОДО ЗМІНИ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПОРТАМИ В УКРАЇНІ	249
Плохута Євгеній Петрович ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ У МИТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	252
Сергєєв Юрій Володимирович БЕЗПЕКА В ЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ ТА РОЗВИТОК СТРАТЕГІЇ: НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА США	254
Назарко Артем Аркадійович ПОСТ-МИТНИЙ КОНТРОЛЬ У РОЗУМІННІ СТАТТІ 337 ¹ МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....	255
Омельченко Андрій Іванович РЕЖИМ ПІДВОДНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО БАЗИСУ.....	258
Рудик Марко Романович КОНТРОЛЬ СУДЕН ДЕРЖАВОЮ ПОРТУ У СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ СУБСТАНДАРТНОМУ СУДНОПЛАВСТВУ	260

СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ

Бакаянова Нана Мезенівна ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ АДВОКАТІВ В АСПЕКТІ ПРАВА НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ	262
Косюта Михайло Васильович УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ЗГІДНО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	265
Кісліцина Ірина Олександрівна ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ АДВОКАТАМИ ЕТИЧНИХ НОРМ ПРИ ВЕДЕННІ ОНЛАЙН-БЛОГІВ.....	267
Ковальчук Інна Сергіївна ПРАВОЗАХИСНА РОЛЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У ВОЄННИЙ ЧАС	269
Кравченко Марина Олександрівна ПОРУШЕННЯ СУДДЕЮ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	271
Кубасенко Андрій Володимирович МОДЕЛІ ТА ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	273
Свида Олексій Георгійович ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПЛЕНУМУ ВЕРХОВНОГО СУДУ.....	275
Храпенко Олена Олегівна ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В АДВОКАТУРІ.....	277
Курганський Олександр Валерійович ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПРОКУРАТУР В УКРАЇНІ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД	279
Нестерчук Лілія Петрівна ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	281
Зубрицький Олександр Олександрович ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	283
Мозгальов Віктор Юрійович ТРАНСФОРМАЦІЯ КУЛЬТУРИ ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ ...	286
Полетило Павло Сергійович МОДЕЛЬ СПРАВЕДЛИВОГО ПРАВОСУДДЯ (ВИПАДОК, КОЛИ СВІДОК ОБВИНУВАЧЕННЯ ВІДСУТНІЙ В СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ)	288
Хлистік Мирослава Андріївна ПРИМИРЕННЯ СТОРІН СПОРУ ШЛЯХОМ МЕДІАЦІЇ ПІД ЧАС СУДОВОГО ПРОЦЕСУ.....	291

правозахисну діяльність як функцію органів прокуратури, про те вони виконують її шляхом реалізації функцій і повноважень, які покладаються на даний правоохоронний орган.

Список використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. (із змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Про прокуратуру : Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

Ключові слова: прокурор, підтримання публічного обвинувачення, правозахисна роль, функції прокуратури.

Keywords: prosecutor, support of public prosecution, human rights role, functions of the prosecutor's office.

Кравченко Марина Олександрівна

Національний університет «Одеська юридична академія»,

доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури,

кандидат юридичних наук, доцент

ПОРУШЕННЯ СУДДЕЮ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Від осіб, які бажають набути статусу судді, завжди вимагалось не лише знання чинного законодавства та орієнтування у його колізіях та прогалинах, але й відповідність певним морально-етичним вимогам. У свою чергу, від суддів як представників Феміди очікують не лише відправлення правосуддя на високопрофесійному рівні, але й дотримання певних стандартів поведінки як у професійному, так і позапрофесійному житті.

В рамках нашого дослідження увага буде приділена суддівській етиці та можливості притягнення судді до дисциплінарної відповідальності у разі її порушення. Перш ніж перейти до безпосереднього висвітлення вказаної проблеми, варто звернути увагу на точку зору О. Хотинської-Нор та О. Снідевич, які досліджували походження поняття суддівської етики та дійшли висновку, що ця етика «є різновидом професійної етики, однієї із галузей етичної науки, науки про мораль. Етичні норми являють собою систему ідей і уявлень про правильну і неправильну поведінку, які вимагають виконання одних дій і забороняють інші» [1, с. 120].

Наголосимо, що ключовим правовим документом, який містить етичні норми поведінки суддів, є Кодекс суддівської етики, який є «сукупністю моральних правил поведінки судді, за допомогою яких можна оцінити його дії з погляду таких цінностей, як справедливість, сумлінність, гідність, людяність тощо» [1, с. 120]

Закону України «Про судоустрій і статус суддів» 2016 р. у ст. 106 передбачає, що «допущення суддею поведінки, що порочить звання судді або підриває авторитет правосуддя, зокрема в питаннях моралі, чесності, непідкупності, відповідності способу життя судді його статусу, дотримання інших норм суддівської етики та стандартів поведінки, які забезпечують суспільну довіру до суду, прояв неповаги до інших суддів, адвокатів, експертів, свідків чи інших учасників судового процесу» є однією з підстав для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності [2].

Зазначимо, що порушення суддею норм суддівської етики та стандартів поведінки може відбуватися як під час розгляду певної справи, так і у позасудовій поведінці судді або у демонстративному порушенні норм суспільного співжиття чи загальноприйнятих правил поведінки [3].

З урахуванням положень законодавства цікавою є позиція Вищої ради правосуддя, відповідно до якої «порушення деяких етичних стандартів є дисциплінарним правопорушенням,

але це не дає змогу прирівнювати будь-яке порушення етичних або моральних стандартів до дисциплінарного правопорушення» [4]. Така позиція обумовлюється тим, що ідея відкритого визначення правопорушення не відповідає стандартам Ради Європи, що викладені у Висновку Комітету Міністрів Ради Європи № 3. Так, вимагається, щоб правопорушення та санкції для притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності були чітко визначені у конкретних термінах (наскільки це можливо). Отже, Комітет рекомендував внести зміни до положень ст. 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» задля уникнення застосування загальних етичних стандартів як підстави для дисциплінарних дисциплінарної відповідальності [4]. Звернемо увагу, що така ідея також прямо закріплена у Кодексі суддівської етики, а саме – ст. 4 відповідно до якої: «порушення правил етичної поведінки, встановлених цим Кодексом, не можуть самі по собі застосовуватися як підстави для притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності та визначати ступінь їх вини».

Як вказує О. Овчаренко, міжнародний досвід підтверджує, що порушення правил суддівської етики не завжди є достатньою підставою для притягнення судді до відповідальності. Наприклад, у США питання про застосування дисциплінарних заходів вирішується з урахуванням таких чинників, як розумне застосування Кодексу поведінки суддів США, серйозність порушення, умисел судді, вплив неналежної поведінки судді на оточуючих та судову систему [5, с. 10].

У той саме час, вважаємо, що в умовах низького рівня довіри населення до судів та суддів та непоодинокій кількості випадків вчинення суддями корупційних правопорушень, особлива увага має приділятися порушенню суддями норм суддівської етики та притягненню за це до дисциплінарної відповідальності. Вважаємо, що більш пильне ставлення до дотримання суддями норм професійної етики позитивно впливатиме на авторитет судової гілки влади та «якість» суддівських кадрів. Отже, видається доцільним дослідження можливості внесення змін до ст. 4 Кодексу суддівської етики щодо притягнення судді до дисциплінарної відповідальності за порушення професійної етики.

Список використаних джерел

1. Хотинська-Нор О. З., Снідевич О. С. Суддівська етика як складова професійної етики члена Вищої ради правосуддя. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2023. Вип. 75, ч. 3. С. 118–122. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/03/21-2.pdf>
2. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
3. Порушення норм суддівської етики та стандартів поведінки як підстава дисциплінарної відповідальності судді. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/porusennia-norm-suddivskoyi-etiki-ta-standartiv-povedinki-iaak-pidstava-disciplinarnoyi-vidpovidalnosti-suddi>
4. Про дисциплінарну відповідальність суддів за порушення норм суддівської етики розповіла член ВРП Інна Плахтій. *Вебсайт Вищої ради правосуддя*. 21.03.2024. URL: <https://hcj.gov.ua/news/pro-dyscyplinarnu-vidpovidalnist-suddiv-za-porushennya-norm-suddivskoyi-etyky-rozpovila-chlen>
5. Овчаренко О. М. Порушення етичних норм як підстава відповідальності судді. *Теорія і практика правознавства*. 2013. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tipp_2013_2_71

Ключові слова: суд, суддя, дисциплінарна відповідальність, суддівська етика, Вища рада правосуддя.

Keywords: court, judge, disciplinary responsibility, judicial ethics, High Council of Justice.